

ANIVERSĂRI

Membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei MARIA NEDEALCOV – autoritate de prestigiu în științele Geografice și în Ecologie

Înainte de a prezenta activitatea științifică multidisciplinară, pedagogică și socială a doamnei director al Institutului de Ecologie și Geografie Maria Nedealcovala, membru corespondent al AȘM, doctor habilitat în științe geografice, profesor universitar, am considerat necesar, în scopul obiectivizării și determinării semnificației acestei activități, de a familiariza succint cititorul cu unele probleme, care constituie obiectivele științelor Geografice și ale Ecologiei.

Geografia prezintă un complex de științe clasice, care studiază și descriu învelișul geografic al Pământului, terenurilor, localităților, resursele naturale, economice, producerea materialelor factorii naturali, repartitia teritorială a lumii

animale și vegetale, interacțiunea dintre factorii naturali și antropici și social-economici, populația, etniile, etc.

Ecologia, spre deosebire de geografie, reprezintă o știință cu o istorie relativ scurtă, care studiază interrelațiile dintre organism și mediul lui de viață. Grație semnificației obiectului de studiu în condițiile de poluare și degradare a mediului ambiant, a devenit una din cele mai solicitate științe de societate.

Chiar și obiectivele incomplet susmenționate ale acestor științe denotă, că activitatea științifică în aceste domenii, diverse după natura lor – resurse naturale (sol, climă, ape, plante, animale etc.), interrelațiile lor, factorii fizico-geografici și social-economici; climatologia, meteorologia, agrometeorologia, antropografia, biologia viețuitoarelor (animalelor și plantelor); geografia poluării mediului ambiant; geografia morbidității etc. – poate avea succes în dezvoltarea, relevarea și evidențierea noilor legități, procese, fenomene numai în cazul, dacă cercetătorul are o pregătire profesională multidisciplinară profundă teoretică și metodică.

Doamna profesor universitar Maria Nedealcov, fiind printre cei puțini, care posedă o pregătire teoretică și metodologică profundă, complexă, pe parcursul a mai multor ani a efectuat, sub diferite aspecte, studii geografice și ecologice, ce i-au permis să publice lucrări științifice de o deosebită importanță și în premieră, a dezvăluit și descris noi transformări în natură, în mediul ambiant, manifestări necunoscute în interrelațiile factorilor naturali și antropogeni, evoluția factorilor naturali, ce determină eficacitatea produselor agricole etc., prin ce a obținut o autoritate de prestigiu atât în științele geografice, cât și în ecologie.

S-a născut la 26 iunie 1960, în satul Paicu, raionul Cahul într-o familie de funcționari – Ion și Elena Cebotari. Școala primară a absolvit-o în satul natal, iar cea de 10 ani – în satul Zîrnești raionul Cahul. Aici s-a îndrăgostit pentru toată viața de geografie, ceea ce și i-a determinat soarta de a deveni geograf, deși profesoara de limbă și literatură română Vișnevschi Ana, care înalt aprecia poeziile și proza elevei Maria îi prezicea viitorul în limba și literatura română. Apropo, darul de a scrie poezii și proză i s-a transmis de la tatăl său Ion, care, de obicei, la sărbătorile familiare, declama poeziile proprii. Dragostea față de matematică, vine de la mama Elena. Nu întâmplător în clasa întâi, deseori, era chemată în clasa a patra, pentru a demonstra abilitățile celora rămași în urmă – clasa unde învăța și fratele său Leonid, fiind mândru de soră-sa. Dragostea față de natură vine din balta Prutului, de la buneii, icoanele copilăriei, care pe lângă plăcinta caldă, făcută la cuptorul de pământ, poveștile spuse în care personajele nu cunoșteau hotarul basmului, au insuflat și primele cunoștințe despre punctele cardinale - est (de unde răsare soarele) și vest (unde apune) și tot la buneii, în luna august se privea pe cer „ploaia de stele”.

În anul 1977 se înscrie la Institutul Pedagogic de Stat din Tiraspol, la Facultatea de Geografie, specialitatea geografie și biologie, unde din cursul doi, efectuează cercetări în domeniul microclimatologiei (topoclimatologiei) sub conducerea viitoarei academician Tatiana Constantinov, sub tutela căreia s-a și format ca specialist în domeniu.

După absolvirea (în anul 1982) Institutului, la insistența academicianului Tatiana Constantinov, care în acel timp activa în calitate de director al Institutului de Geografie, Maria Nedealcov, a fost invitată la lucru în acest Institut științific.

Pregătirea teoretică și metodică, obținută sub conducerea academicianului

Tatiana Constantinov, i-a permis tinerii specialiste Maria Nedealcov, de a se include în activitatea științifică din primele zile de activitate în Institutul de Geografie, ce i-a creat posibilitatea, ca în următorul an, a. 1983 să prezinte la conferința tinerilor savanți un raport științific „Regimul termic al solului pe teritoriu Republicii Moldova”, care a fost apreciat înalt.

Una din problemele actuale ale agriculturii autohtone constă în determinarea condițiilor și cerințelor de iernare a diferitor grupe de plante multianuale, de aceea Maria Nedealcov, a considerat necesar de a studia din acest punct de vedere perspectiva cultivării sămburoaselor termofile pe teritoriul Republicii Moldova, care reprezintă hotarul de nord al amplasării lor teritoriale. Pe parcursul a șapte ani a acumulat un set solid de date privind dinamica factorilor climatici pe parcursul a zeci de ani, a elaborat prognoza acestora în viitorul apropiat, precum și date științifice privind influența condițiilor agrometeorologice asupra iernării sămburoaselor termofile și a viței de vie, informații care au servit ca bază științifică pentru specialiștii de ramură privind amplasarea culturilor respective pe teritoriul țării, pe care le-a generalizat și prezentat ca teză de doctor în științe geografice „Evaluarea condițiilor de iernare a culturilor sămburoase termofile pe teritoriu Republicii Moldova”, susținută cu brio.

Hărțile digitale elaborate și prezentate în disertație și propunerile practice au fost implementate în cadrul Comisiei de Stat pentru Testarea Soiurilor de Plante și în institutele de profil ale Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare.

Modificările continue a mediului ambiant, în special cele climatice au determinat-o pe doctorul în științe geografice Maria Nedealcov să efectueze cercetări complexe cu scopul realizării unor prospecțiuni climatice veridice, drept rezultat elaborează pentru prima dată conceptul efectuării estimărilor complexe privind schimbările climatice, conform căruia, în baza metodelor deterministe și stocastice, a devenit posibilă evidențierea particularităților de schimbare a climei actuale și posibilele schimbări climatice în viitorul apropiat.

În baza metodei estimative prin pontaje și a Sistemelor Informaționale Geografice ca instrument de cercetare, a efectuat studii complexe a uneia din cele mai actuale și dificile probleme privind regionarea atât pe componente naturale separate, cât și a potențialului natural în întregime și a obținut date concrete, în temeiul cărora a fost fundamentată o direcție nouă a regionării agroclimatice. În premieră a fost efectuată regionarea teritoriului Republicii Moldova privind gradul de pretabilitate a climei pentru agricultură în general și pentru dezvoltarea pomiculturii și a viticulturii în particular. În baza acestor studii în anul 2011 a fost prezentată și susținută cu mare succes teza de doctor habilitat „Fundamente teoretico-practice de estimare a potențialului agroclimatic în contextul schimbărilor globale ale climei”.

Monografia de singur autor a doamnei Maria Nedealcov „Resursele agroclimatice în contextul schimbărilor de climă” (2012, 306 p.) și cea editată împreună cu doctorul habilitat M. Rapcea „Fundamentarea dezvoltării durabile a viticulturii în dependență de climă” (2014, 262 p.), în care au fost generalizate rezultatele studiilor doctorului habilitat Maria Nedealcov, au fost înalt apreciate de oamenii de știință și practicieni.

Studiile sistematice ale particularităților regionale de schimbare a climei pe parcursul multor decenii și actuale și a pronosticului posibilelor schimbări au prilejuit elaborarea și editarea împreună cu unii colegi a primului atlas științific-tematic în

limbile română și engleză „Resursele Climatice ale Republicii Moldova” (2013, 76 p.), în care sunt reflectate estimările temporale pe o perioadă de mai mult de un secol în aspect lunar, semnificația științifică și practică a căruia este indiscutabilă.

Rezultatele cercetărilor profesorului universitar Maria Nedealcov sunt recunoscute și înalt apreciate la rang interdisciplinar, despre ce mărturisește editarea în colaborare cu savanții din România și Ucraina a monografiei „Vulnerability of the Danule Delta to climate change” (2012, 45 p.). Metodologia autohtonă de cartografiere a resurselor climatice și agroclimatice a fost extinsă pe arealele țărilor vecine (România și Ucraina), obținându-se astfel, hărți și regionări la nivel de bazin hidrografic (Prut, Nistru) și regiuni geomorfologice (Podișul Moldovei care se extinde până la Carpații Orientali și Hotin).

Studiile Omului de știință Maria Nedealcov sunt direcționate spre rezolvarea nu numai a problemelor teoretice ale geografiei și ecologiei, dar și practice cu care se confruntă agricultura și alte domenii de activitate ale societății și se caracterizează prin originalitate, complexitate și solicitarea lor practică, despre ce denotă, de rând cu cele menționate mai sus, denumirile și conținutul științific și practic al următoarelor monografii: Domenco R., Nedealcov M. „Dinamica precipitațiilor excedentare pe teritoriul Republicii Moldova în contextul schimbărilor climatice” (2018, 297 p.); Nedealcov M., Ivanov V., Duca Gh. „Clima și apele de suprafață” (2018, 200 p.); Mîndru G., Nedealcov M., Boian I. „Estimarea expunerii Republicii Moldova către anumite riscuri naturale în contextul dezvoltării durabile” (2019, 299 p.); Nedealcov M., Gămureac A. „Impactul schimbărilor climatice asupra productivității grâului de toamnă” (2019, 366 p.).

Luând în considerare activitatea științifică productivă și capacitățile manageriale ale profesorului universitar Maria Nedealcov, manifestate în funcția de șef de laborator, Consiliul Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică al AȘM în anul 2016 o desemnează director al Institutului de Ecologie și Geografie. În următorul an, 2017, ca semn de recunoaștere a rezultatelor științifice și practice este aleasă de Adunarea Generală a AȘM membru corespondent al AȘM.

Despre eforturile colosale depuse de membrul corespondent Maria Nedealcov în vederea eficientizării cercetărilor științifice ale Institutului de Ecologie și Geografie, demonstrează și faptul, că din 16 monografii editate pe parcursul a 18 ani, în perioada de 5 ani de executare a funcției de director au fost publicate 7, printre care un atlas „Regimul termic și pluviometric din sudul Republicii Moldova (raionul Cahul și comuna Zîrnești)”, autor Maria Nedealcov (2020, 117 p.) și o monografie „Schimbările climatice regionale”, autor Maria Nedealcov (2020, 366 p.), care nu numai familiarizează societatea cu manifestările regionale de schimbare a climei, dar realizează și primul Atlas cu caracter topoclimatic, atât de necesar în luarea măsurilor adecvate de adaptare la nivel local, către noile condiții climatice.

Caracteristic pentru activitatea științifică a membrului corespondent Maria Nedealcov este originalitatea și creativitatea, ceea ce-i permite de a studia, analiza și generaliza inedit. Această calitate a determinat revizuirea indicilor tradiționali pentru estimarea regimului termic și de umiditate și introducerea a șapte indici noi, stabilirea de prima dată a impactului aridizării climei asupra diferitor specii de arbori, impactului schimbărilor climatice asupra calității apelor de suprafață, etc.

Membrul corespondent Maria Nedeaľcov contribuie activ la pregătirea cadrelor științifice, îndeplinind funcția de director al școlii doctorale pe specialitate, de profesor universitar invitat, de conducător științific a opt doctoranzi, care au susținut tezele de doctor cu succes și editând patru manuale pentru studii universitare.

Membrul corespondent al AȘM Maria Nedeaľcov la vârsta de 60 de ani se bucură de autoritate de prestigiu în științele geografice și ecologice grație atât rezultatelor științifice de o semnificație teoretică și practică deosebită, managementului chibzuit al Institutului de Ecologie și Geografie, cât și așa capacități umane, ca jertfirea de sine, insistența, integritatea, cinstea, onestitatea, generozitatea, stima față de colegi, etc.

Mult stimată doamnă membru corespondent, doctor habilitat, profesor universitar Maria Nedeaľcov, Vă dorim Dumneavoastră, familiei și colegilor sănătate, realizări noi și prosperare.

Teodor Furdul, academician, Prim-vice președinte de onoare al AȘM;
Ion Mereuță, prof.univ., director al Institutului
de Fiziologie și Sanocreatologie;
Valentina Ciochină, dr., conf. cerc., cercetător științific coordonator
al Institutului de Fiziologie și Sanocreatologie;
Vasile Stegărescu, dr. în biol., conf. cerc., director adjunct pe probleme
de știință al Institutului de Ecologie și Geografie;
Petru Bunduc, dr. în geogr., secretar științific al Institutului
de Ecologie și Geografie